

Olsztyn, dnia 12 listopada 2019 roku

PS-V.431.2.23.2019.KW

**Pani
Marzena Białogrzywa
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Łączności 3
82 – 335 Gronowo Elbląskie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Oddziału Spraw Społecznych w delegaturze Urzędu w Elblągu, w dniach 12-14 i 18-19 czerwca 2019 roku przeprowadził kontrolę kompleksową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) – zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.543.2019 z dnia 4 czerwca 2019 roku.

Przedmiotem kontroli była realizacja ustawowych zadań samorządu gminnego z zakresu pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami, za okres od 1 stycznia 2018 roku do dnia 19 czerwca 2019 roku.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią w dniu 7 października 2019 roku (data wpływu do tut. Urzędu w dniu 10 października 2019 roku). Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaleń kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów oraz sporządzone przez Panią informacje.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonych czynności nadzorczych ustalono, że zakres działania oraz organizacja wewnętrzna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim wynikają ze statutu i regulaminu organizacyjnego jednostki.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w realizacji zadań, w szczególności w zakresie:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

Ponadto nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej,
- podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach,

- wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych,
- przedkładania radzie gminy sprawozdania z działalności ośrodka pomocy społecznej oraz wykazu potrzeb z zakresu pomocy społecznej.

W zakresie realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- **w zakresie przyznawania i wypłacania zasiłków stałych**

- w 3 przypadkach brak oświadczeń o stanie majątkowym oraz decyzji lub zaświadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o odmowie lub braku uprawnień do świadczenia emerytalno – rentowego. Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- w 2 przypadkach brak przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego u osób zobowiązanych do alimentacji.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować ponoszeniem przez gminę i budżet państwa całości wydatków na udzielone świadczenie.

- **w zakresie przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych, zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych oraz przyznania pomocy w formie gorącego posiłku**

- w 4 przypadkach brak daty odbioru decyzji administracyjnej przez strony postępowania.

Stwierdzone uchybienie skutkuje możliwością wniesienia odwołania od wydanej decyzji, do samorządowego kolegium odwoławczego, w każdym czasie.

- **w zakresie pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego**

- w 1 przypadku błędne ustalenie wysokości zasiłku okresowego przyznanego po opuszczeniu Zakładu Karnego.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą przyznaniem stronie świadczenia w zaniżonej wysokości.

- **w zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych**

- brak realizacji obowiązkowego zadania własnego gminy wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej.

Powyższa nieprawidłowość skutkuje niezabezpieczeniem mieszkańcom gminy pomocy i wsparcia w ww. formie.

- **w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych**

- w 2 przypadkach w decyzji administracyjnej przyznającej świadczenia niepieniężne w formie usług opiekuńczych nie ustalono miejsca ich świadczenia.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa. Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- decyzje przyznające świadczenie niepieniężne w formie usług opiekuńczych doręczano nie tylko stronie postępowania, ale również jednostce PCK, która nie była stroną tego postępowania.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje przekazywaniem jednostce nieuprawnionej danych wrażliwych strony postępowania.

- **w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps**

- w 2 przypadkach nie zmieniono decyzji w zakresie odpłatności wnoszonej przez gminę za pobyt mieszkańca w dps.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą pozostawianiem w obiegu prawnym decyzji ustalającej odpłatność za pobyt w dps w nieaktualnej wysokości, a także brakiem wiedzy strony o aktualnym koszcie pobytu w dps.

- **w zakresie udzielenia chronienia**

- błędne zawarcie przez GOPS umowy ze Stowarzyszeniem na rzecz osób bezdomnych i potrzebujących „Od nowa...” na świadczenie całodobowego, czasowego schronienia osobom bezdomnym.

Nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- w 1 przypadku brak zawarcia umowy bądź porozumienia na podstawie którego skierowano osobę do Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia „Agape” w Nowym Stawie.

Nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- 1 przypadku błędne ustalenie odpłatność za pobyt strony w schronisku.

Nieprawidłowość skutkowałą naliczeniem odpłatności za pobyt strony w schronisku w zaniżonej kwocie.

- w 1 przypadku przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego Stowarzyszenia prowadzącego schronisko.

Nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- w 1 przypadku w uzasadnieniu decyzji administracyjnej zawarto błędne zapisy.

Stwierdzone uchybienie skutkuje nierzetelnym sporządzaniem decyzji administracyjnych.

- **w zakresie sprawienia pogrzebu**

- w 1 przypadku wydanie decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w postaci sprawienia pogrzebu nieżyjącej osobie.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

W ramach realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- **w zakresie kierowania do środowiskowego domu samopomocy oraz ustalania odpłatności za usługi świadczone w śds**

- w 2 przypadkach (dotyczy dwóch środowisk) brak daty odbioru decyzji administracyjnej.

Stwierdzone uchybienie skutkuje możliwością wniesienia odwołania od wydanej decyzji, do samorządowego kolegium odwoławczego, w każdym czasie.

- w 1 przypadku brak decyzji zmieniającej wysokość odpłatności za usługi świadczone w środowiskowym domu samopomocy.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą ponoszeniem przez stronę odpłatności za pobyt w środowiskowym domu samopomocy w zaniżonej wysokości.

- w 1 przypadku wywiad środowiskowy został przeprowadzony po terminie.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- decyzje administracyjne doręczano nie tylko stronie postępowania ale i do środowiskowego domu samopomocy.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje przekazywaniem jednostce nieuprawnionej danych wrażliwych strony postępowania zawartych w wydanej decyzji.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono, że:

- w wywiadach środowiskowych plany pomocy opracowane przez pracowników socjalnych nie zawsze były zgodne z potrzebami zgłoszonymi przez wnioskodawców,

- w niektórych przypadkach w rodzinnych wywiadach środowiskowych oraz ich aktualizacjach, wpisy dotyczące pracy socjalnej były bardzo ogólne, lakoniczne; w części kwestionariuszy rodzinnych wywiadów środowiskowych znajdowały się puste miejsca w rubryce praca socjalna.

- dokumentacja spraw przyznających świadczenia z pomocy społecznej w wielu przypadkach nie zawierała udokumentowanej sytuacji dochodowej osoby lub rodziny,
- decyzje administracyjne nie zawierały niezbędnych elementów określonych w art. 107 § 1 i 3 kodeksu postępowania administracyjnego tj. w szczególności nie zawierały uzasadnienia faktycznego,
- jedną decyzją orzekano o skierowaniu osoby do środowiskowego domu samopomocy i o odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały z Panią omówione.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest Pani, jako kierownik jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór z Pani strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Każdorazowo sytuację dochodową i majątkową osoby lub rodziny dokumentować zgodnie z art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.
2. Przestrzegać zasady przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób zobowiązanych do alimentacji, zgodnie z wymogiem art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w celu ustalenia możliwości świadczenia przez nich pomocy na rzecz świadczeniobiorców.
3. Przestrzegać zasady, aby doręczenie decyzji administracyjnej, w każdym przypadku, potwierdzać datą jej odbioru, zgodnie z art. 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.).
4. Prawidłowo ustalać wysokość przyznanej pomocy finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
5. Podjąć działania w celu realizacji zadania obowiązkowego gminy określonego w art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
6. W decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych, określać miejsce świadczenia przyznanych usług, zgodnie z wymogiem art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
7. Wydane decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie usług opiekuńczych przekazywać wyłącznie podmiotom będącym stroną postępowania, zgodnie z art. 109 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.
8. Dokonywać zmiany odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej w trybie decyzji administracyjnej.
9. W celu realizacji zadania wynikającego art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej (dot. udzielenia schronienia) stosować obowiązujące przepisy.
10. Prawidłowo określać wysokość odpłatności ponoszonej przez stronę za usługi świadczone w schronisku.
11. W przypadku osób przebywających w schroniskach prowadzonych przez Stowarzyszenia stosować zapisy art. 25 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.
12. W przypadku udzielenia świadczenia w postaci sprawienia pogrzebu, stosować art. 106 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.
13. Rzetelnie sporządzać decyzje administracyjne w szczególności w zakresie uzasadnienia faktycznego przyznania pomocy zgodnie z art. 107 Kpa.

14. Dokonywać zmiany decyzji administracyjnej ustalającej odpłatność za usługi świadczone w środowiskowym domu samopomocy w przypadku zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekraczającej odpowiednio 10% kryterium dochodowego, zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej
15. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy, aktualizację wywiadu sporządzać nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych, zgodnie z art.107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
16. Decyzję administracyjną dotyczącą skierowania i ponoszenia odpłatności za usługi świadczone w środowiskowym domu samopomocy przekazywać wyłącznie podmiotowi będącemu stroną postępowania, zgodnie z art. 109 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli w GOPS w Gronowie Elbląskim, wskazuję następujące działanie:

1. Wnioski o przyznanie pomocy rozpatrywać zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez wnioskodawców.
2. Rzetelnie dokumentować prowadzoną pracę socjalną, w tym zawierać stosowne zapisy w kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, w sposób pozwalający ocenić rezultaty pracy wykonywanej na rzecz beneficjentów i ich rodzin oraz dokumentować podejmowane działania, ustalenia, mające wpływ na rodzaj i zakres udzielanej pomocy.
3. Decyzje administracyjne sporządzać zgodnie z art. 107 § 1 i 3 kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Odrębnymi decyzjami orzekać o skierowaniu do środowiskowego domu samopomocy i o ponoszeniu odpłatności za korzystanie z usług.
5. Umożliwić pracownikom udział w szkoleniach, przede wszystkim w zakresie stosowania przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej